

Aan geadresseerde,

Assen, 19 maart 2008
Ons kenmerk: DPWel/08-U-476/B.2.7.3
Betreft: serrestallen

Geachte heer, mevrouw,

Drenthe is trots op zijn landelijk gebied. Als productie- (landbouw) en consumptielandschap (wonen, natuur en recreatie) is het een economische factor van betekenis voor onze provincie.

Ontwikkelingen in de landbouw kunnen echter op gespannen voet staan met de andere functies. Een recent voorbeeld is de opkomst van serrestallen: grootschalige, open en veelal tijdelijke onderkomens voor vee die een meer efficiënte agrarische bedrijfsvoering opleveren maar ook kunnen bijdragen aan de verrommeling van het landschap.

Om goed in te kunnen spelen op deze ontwikkeling heeft Drents Plateau eind 2007 met ontwerpers, leden van welstandscommissies en ambtenaren een aantal voorbeelden van serrestallen bezocht. Op grond van de tijdens deze excursie opgedane bevindingen heeft Drents Plateau een rapport opgesteld over serrestallen dat wij u graag aanbieden.

Als belangrijkste aanbeveling pleit Drents Plateau ervoor dat iedere gemeente uitgangspunten formuleert voor plaats, ligging, vormgeving en inpassing van een serrestal en deze vastlegt in bestemmingsplannen en welstandnota's. Op deze wijze draagt de gemeente bij aan een zorgvuldig beheer van het landschap zonder de economische dynamiek uit het oog te verliezen.

Het spreekt vanzelf dat Drents Plateau gemeenten daar graag behulpzaam bij wil zijn.

Met vriendelijke groet,

Olav Reijers
directeur

BEZOEKADRES
Stationsstraat 11

POSTADRES
Postbus 117
9400 AC Assen
T (0592) 305 930
F (0592) 305 940

E info@drentsplateau.nl
I www.drentsplateau.nl

Excursie Serrestallen

verkenning van een
nieuw fenomeen in
het buitengebied

26 oktober 2007

Excursie Serrestallen, verkenning van een nieuw fenomeen in het buitengebied

26 oktober 2007

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Serrestallen, functie en vorm	4
Serrestallen nader bekeken	6
Serrestallen, bestemmingsplannen en welstandsnota	10
Meningen onderweg over serrestallen	12
Serrestallen inpassen in gemeentelijk welstandsbeleid	14
Bijlagen:	15
• Lijst deelnemers excursie	
• Internet informatie	
• Adressen serrestallen	

Inleiding

Om als welstandsorganisatie adequaat te kunnen adviseren over de laatste ontwikkelingen in het landelijk gebied organiseerde Drents Plateau in oktober 2007 een excursie voor gemeenten en gemeentelijke welstandscommissies om nader kennis te maken met een nieuw fenomeen in de moderne melkveehouderij: de serrestal. Deze nieuwe stap op weg naar een verdere 'industrialisering' van de agrarische sector is al op grotere schaal zichtbaar op het Friese platteland, op enige afstand gevolgd door Overijsselse melkveebedrijven. Het lag dus de hand om daar een aantal projecten te gaan bezoeken. De excursies bracht ons naar bedrijven bij het Friese Raerd (tussen Sneek en Leeuwarden) en Raalte in Overijssel.

Dankzij een explosieve stijging van de melkprijs en dalende prijzen van de melkproductierechten is het rendement van de melkveehouderij de afgelopen tijd sterk verbeterd. Betaalde de boer twee jaar geleden nog 200 duizend euro voor 100 duizend kilo melkproductierechten, momenteel zijn deze nog maar 80 duizend euro waard. In 2007 verdubbelde de melkprijs die de boeren betaald krijgen, van gemiddeld zo'n 27 euro naar 45 euro per 100 kilo. Geen wonder dat tal van boeren plannen maken om hun bedrijf uit te breiden via de aankoop van grond en extra melkquota en met de bouw van nieuwe stallen.

De verwachting is dat de noordelijke provincies in 2008 te maken krijgen met een forse investeringsstroom in de grootschalige melkveehouderij. In Drenthe zal het zwaartepunt van deze ontwikkeling vooral in de veenkoloniale gebieden liggen. We staan aan de vooravond van de komst van mega-melkveehouderijen die ook van ons als welstandsorganisatie om nieuwe afwegingen vragen.

E. Ockels
voorzitter Welstandscommissie Drents Plateau

Serrestallen, functie en vorm

De serrestal is de nieuwste ontwikkeling in de grootschalige veehouderij. De open zijkanten van de stal zorgen voor ventilatie. Een weerstation op het dak laat bij regen en wind een gordijn van fijn gaas zakken. In een serrestal kan de boer alle omstandigheden voor de dieren precies naar zijn hand zetten. Zendertjes om de koeienhalzen regelen het eetgedrag van de dieren en houden de melkproductie exact bij. Door 's avonds de stal enkele uren te verlichten blijven de koeien langer actief, eten ze meer en ze geven uiteindelijk meer melk. Het moment waarop koeien de wei niet meer ingaan, maar in hun van alle gemakken voorziene serres blijven, is niet ver meer.

Traditionele loopstallen

Serrestallen wijken door hun vorm en materiaalgebruik sterk af van de traditionele loopstallen met mestkelders van de jaren zeventig van de vorige eeuw. Met de serrestal zal een nieuw bouwvolume in het landelijk gebied zijn intrede doen. De serrestal past niet in de huidige bestemmingsplannen en welstandsnota's. Op verschillende bestuursniveaus zullen nieuwe beleidsafwegingen nodig zijn. De ruimtelijke kwaliteit van de verschillende Drentse landschappen vraagt om nieuwe standpunten ten aanzien van vernieuwingen en investeringen in de landbouwsector. Destijds was de loopstal een nieuw fenomeen. Het vee kon lang binnenblijven. De dieren werden gevoerd via een 'voerpad' middenin de stal. Het vee kon rondlopen over de betonnen roosters die de deksels van de mestkelders vormden. De loopstal was een breed bouwvolume. De omvang werd beperkt door een geringe dakhelling toe te passen.

Aankankelijk riep het bouwvolume van de loopstal nogal eens weerstand op, maar zo langzamerhand is de stal een vertrouwd beeld in het landelijk gebied geworden. In de loop van de tijd onderging de loopstal een aantal veranderingen. De goothoogtes veranderden, er kwam ventilatie via de nok. Melkstal en tanklokaal kregen een andere inrichting als gevolg van de ontwikkeling van de melkrobot. Buiten de stal op het erf deed ten tijde van de MKZ-crisis van enkele jaren geleden de 'schone' en 'vuile' bedrijfszijde zijn intrede.

Kenmerken serrestallen

De serrestal is qua onderbouw, kelders, breedte van de ligplaatsen en breedte van de voergang identiek aan de traditionele loopstal. Het verschil zit 'm dan ook in de bovenbouw. Het dak van een serrestal bestaat doorgaans uit een aantal naast elkaar gelegen halve tonvormen. De dak is bedekt met kunststoffolie waarover schaduwdoek gelegd wordt. Er komt op deze manier wel daglicht, maar geen direct zonlicht de stal in.

De zijgevels bestaan uit een betonnen onderrand van ongeveer een meter hoog met daarboven aan een staalconstructie een gordijn van open vinylgaas, het zogeheten windbreekgaas. In geopende stand zorgt een scherm van vogelgaas ervoor dat vogel de stal niet in kunnen. De lengte van een serrestal is in principe alleen afhankelijk van de omvang van de veestapel. Hoe meer koeien, hoe langer de stal.

De ventilatie van een serrestal geschiedt grotendeels via de open zijgevels. Afhankelijk van de weersituatie kan het windbreekgaas worden geopend of gesloten met een systeem dat automatisch op weersveranderingen reageert. De hoogte van de zijgevels bepaalt de effectiviteit van de dwarsventilatie. Dat is dan ook de reden dat de dakrand boven de 4,50 meter moet liggen.

Lucht en licht

De lichtdoorlatende dakbedekking en de open zijgevels zorgen ervoor dat het binnenklimaat afgestemd is op het buitenklimaat. Op grond van de nieuwste inzichten in de melkveehouderij zou dat de vruchtbaarheid van het vee en de melkproductie verhogen.

De serrestal introduceert een nieuwe vorm van vervuiling in het landelijk gebied: lichtvervuiling. Tot nu toe kenden we die alleen in de tuinbouw bij de kassencomplexen. Vooral in de zomer als de wanden zijn geopend en het dagritme wordt verlengd, maar ook in het najaar kan de binnenverlichting van de serrestal voor overlast zorgen. Het bezwaar is overigens ten dele op te vangen door de lampen zo hoog mogelijk op te hangen en door met lampschermen te werken.

Goedkope constructie

De lichte staalconstructie en het materiaalgebruik maken de serrestal aanzienlijk goedkoper dan de traditionele loopstal. Afhankelijk van de afmeting zijn er investeringsverschillen van 30 tot 45 procent. Lagere materiaalkosten, een snellere bouwtijd en afschrijvingsverschillen bepalen het prijsverschil ten opzichte van de traditionele loopstal. Na tien jaar moeten de folie en het windbreekgaas vervangen worden.

De constructie maakt uitbreiding van de stal relatief eenvoudig. De staalconstructie van de serrestal is samengesteld uit kolommen die het maatsysteem van de mestkelders volgen. Op die kolommen liggen horizontale vakwerkspanten waarop de bogen rusten. De materiaaluitdrukking van staalconstructie, voerhekken en ligplaatsafdeling vormt één visueel geheel.

Tussen de bogen worden goten aangebracht voor de afvoer van regenwater en condenswater. Er zijn geen specifieke voorzieningen voor bliksemafleiding. De staalconstructie is in staat om eventuele blikseminslagen af te voeren.

Gevelbehandeling

De zijgevels hebben een zware betonnen plint. Ze zijn verder tot aan het dak open. Afhankelijk van de weersomstandigheden zijn ze al dan niet afgesloten met windbreekgaas.

De twee kopgevels zijn verschillend behandeld. De gevel aan de achterkant is net als de zijgevels van windbreekgaas voorzien. Soms zit er een sectionaaldeur aan het eind van de voergang.

Aan de bedrijfskant is de kopgevel gesloten. Hier bevinden zich de melkstal en het tanklokaal. Vaak is aan deze kant van de stal ook kantooruimte en berging. Soms

bestaat de voorgevel uit metselwerk tot de onderkant van de bogen of is hij opgebouwd uit betonnen prefab-elementen. De opgave voor de ontwerper van de kopgevel is een keuze te maken tussen de industriële bouw van een moderne bedrijfshal en het aansluiten bij de meer traditionele bouw van de rest van de bebouwing op het erf.

Voordelen

goedkoop
veel licht binnen
gemakkelijk uitbreidbaar
geringe bouwhoogte
geschikt voor rundvee,
geiten en pluimvee
meer dierenwelzijn

Nadelen

afwijkende vormen
afwijkend materiaalgebruik
korte levenscyclus materiaal
relatief hoge gootlijn
niet geschikt voor varkens

lichtvervuiling

Serrestallen nader bekeken

Serrestallen hebben zo'n specifieke vorm dat zich in een omgeving met traditionele boerderijen en andere bedrijfsgebouwen op het boerenerf gemakkelijk vormconflicten voordoen. Serrestallen hebben immers een eigen identiteit. De vormgeving is industrieel. De visie over de vorm heeft betrekking op het object zelf.

De toegang van de stal vanaf het erf is zo open mogelijk gehouden. Deze openheid nodigt a.h.w. uit om naar de dieren te gaan kijken.

Het windbreekgaas wordt mechanisch op en neer getrokken. Het gaas wordt verticaal geleid door een staaldraad met pvc-buis eromheen. De aansluiting op de kopgevel is met staalplaat afgewerkt.

Het windbreekgaas hangt opgerold tegen de betonnen onderrand. In deze stand is het vogelgaas zichtbaar. Op de hoeken van de stal komen de verschillende materialen, hoogtes en constructies bij elkaar.

Binnenin de stal is de openheid van de constructie goed te ervaren. Ook is hier te zien hoe transparant het dak van de stal is.

In de kopgevel aan de achterkant van de stal valt het verschil in de maatvoering van de middelste boog op. Onder deze boog loopt de relatief smalle voergang.

Op basis van de gemeentelijke welstandsvoorwaarden moest in deze kopgevel de maatvoering van de bogen gelijkgehouden worden. De kopgevel is gemetseld. De schuifdeuren zijn in damwandplaat uitgevoerd.

Kolommaat, koppeling met vakwerkliggers en boogconstructies lijken met elkaar in conflict. In het interieur overheerst de uitstraling van het staal in wanden, dak, hekken en boxescheidingen.

Serrestallen, bestemmingsplannen en welstandsnota

In het planologische beleid voor de buitengebieden in Drenthe staan het behoud van het landschap en de versterking van de landschappelijke elementen voorop. Bestemmingsplannen zijn een ruimtelijke vertaling van die planologische visie. In de huidige bestemmingsplannen voor het buitengebied zijn er (nog) vrijwel geen mogelijkheden aanwezig voor het realiseren van serrestallen. Blijft dat gehandhaafd of komt er ontwikkelingsruimte voor serrestallen in het Drentse landschap?

Stand van zaken

Een snelle scan van bestemmingsplannen en gemeentelijk welstandsbeleid maakt duidelijk dat er voor een verdere 'industrialisering' van de agrarische sector in Drenthe vrijwel geen adequate mogelijkheden zijn. Bij wijze van experiment zijn er tot nu toe projecten geweest in de gemeenten Midden-Drenthe en De Wolden. Voor de betrokken welstandscommissies betekende het dat men zich bij de planbeoordeling niet kon baseren op bestaand welstandsbeleid. De commissies moesten werken met algemene welstandscriteria om ruimte voor nieuwe ontwikkelingen te vinden. In Westerveld konden twee projecten geen doorgang vinden omdat het gemeentebestuur zich in principe op het standpunt stelde dat men dergelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied niet wilde toestaan. Bij de behandeling van de bouwplannen voor de serrestallen vatte de Welstandscommissie van Drents Plateau het plan op om haar deskundigheid aan de praktijk te toetsen door reeds gerealiseerde gebouwen in Friesland en Overijssel te gaan bekijken. Een werkbezoek samen met vertegenwoordigers van gemeenten en gemeentelijke welstandscommissies zou de mogelijkheid bieden om ter plaatse meningen uit te wisselen en eventueel tot nieuwe initiatieven te komen.

Voorschriften huidige bestemmingsplannen

De huidige bestemmingsplannen bieden kwantitatief wel voldoende ruimte voor serrestallen. Uitgangspunt voor agrarische bouwblokken is namelijk een oppervlakte van één à anderhalve hectare per bedrijf en dat blijkt in de praktijk voldoende. De voorwaarden in de bestemmingsplannen staan de bouw van serrestallen echter flink in de weg. De bebouwingsvoorschriften in de bestemmingsplannen zijn afgestemd op de traditionele boerderijen en loopstallen. Voor de goothoogtes wordt vaak maximale hoogte van vier meter genoemd en voor de dakhelling een hoek van tenminste 22 graden. De serrestal past niet binnen dergelijke voorschriften.

Mogelijkheden artikel 19-procedure

In de huidige situatie is een artikel 19-procedure nodig om de bouw van een serrestal mogelijk te maken. In die procedure is een vrijstellingsconstructie waarin B en W nadere eisen ten aanzien van de zaken stellen die niet in een bestemmingsplan geregeld worden. Het gaat dan vooral om zaken als:

- landschappelijke inpassing
- erfbeplanting
- situering en contouren
- (evt.) lichtvervuiling

In haar Kadernota Buitengebied spreekt de gemeente Westerveld in dit verband over 'inspanningsverplichtingen van de aanvrager ten gunste van de bestaande ruimtelijke kwaliteiten van het landschap'. Westerveld heeft die kwaliteiten per landschapstype omschreven.

Welstandsnota's

In de welstandsnota's zijn alleen beoordelingscriteria opgenomen die betrekking hebben op de situering, de vorm, het materiaalgebruik en de detaillering van de bebouwing in het buitengebied. Dergelijke gebiedsgerichte criteria zijn ontstaan op basis van de bestaande situatie. Ze mogen de bouwmogelijkheden op grond van het bestemmingsplan in beginsel niet beperken.

Met hun specifieke vorm en materialisatie passen serrestallen niet binnen de huidige gebiedsgerichte criteria voor het landelijk gebied. Op basis van die criteria ligt een traditionele boerderij of loopstal voor de hand. Vaak gaat de welstandsdiscussie bij dergelijke plannen over de situering van de gebouwen binnen het agrarische bouwblok, het materiaal- en kleurgebruik, de erfbeplanting en de landschappelijke inpassing.

Omdat welstandsnota en bestemmingsplan geen voorwaarden kunnen stellen ten aanzien van de landschappelijke inpassing van gebouwen, hangt het van de ondernemer af - of van de gemeente als het om subsidie gaat - in hoeverre deze ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Meningen onderweg over serrestallen

Tijdens en na het werkbezoek hebben de deelnemers uitgebreid meningen uitgewisseld over de bezochte serrestallen in Friesland en Overijssel. De deelnemers is gevraagd om hierbij uit te gaan van de gebiedsgerichte beoordelingscriteria uit de welstandsnota's: ligging/situering, massa/vorm, gevelopbouw, materiaal/kleur en landschappelijke inpassing. In dit hoofdstuk vindt u de meningen van de deelnemers verzameld.

Bezochte stallen

In Friesland is een stal bij het dorp Raerd bezocht. Het bedrijf staat in het open weidelandschap tussen Sneek en Leeuwarden. De stal staat naast het erf van een traditionele Friese boerderij met een hoog voorhuis. Er is niets aan landschappelijke inpassing in de vorm van beplanting gedaan vanwege de ventilatievoorwaarden die voor een serrestal gelden.

De andere bezochte stal staat in de buurt van Raalte in het meer besloten Sallandse landschap. Ook deze stal maakt onderdeel uit van een agrarisch complex van min of meer traditioneel vormgegeven gebouwen.

Meningen over ligging/situering

- Doordat de serrestal redelijk vrij van de overige gebouwen op het erf staat, wordt de situering als zodanig niet als problematisch gezien. In een open setting speelt een grote afstand tot de weg mee. Ook is het landschap bepalend voor de situering. Het nieuwe gebouw krijgt daardoor een eigen plek in het landschap en op het erf.
- Wordt de serrestal in een bestaande context gesitueerd, dan leidt dat tot andere keuzes dan bij nieuwe bedrijfsvestigingen.
- De situering en de richting van een serrestal zullen in belangrijke mate door de ventilatievoorwaarden moeten worden bepaald. De overheersende windrichting is vanuit het westen en het ligt dan ook voor de hand om de stal noord-zuid te oriënteren. Die keuze kan in conflict komen met de inrichting van het erf en de verkavelingsrichting.
- In een bestaande situatie zal de serrestal ingepast moeten worden. Het dicht op andere bedrijfsgebouwen plaatsen van de serrestal om het bouwblok beperkt van omvang te houden, heeft niet de voorkeur van de deelnemers.

Meningen over massa/vorm

- De vormgeving van de serrestal wordt in sterke mate bepaald door de boogconstructies. De deelnemers noemen het een aanvaardbare industriële vorm. De voorkeur gaat uit naar dezelfde maatvoering voor alle bogen.
- De constructie van de serrestal zorgt er kennelijk voor dat de opbouw van het stalen skelet niet consequent opgezet kan worden.

- Er blijven bij de deelnemers twijfels bestaan over de gevolgen van het feit dat de nieuwe stal ervoor zorgt dat de samenhang op het erf tussen de gebouwen onderling verloren gaat.

Meningen over gevelopbouw

- De staalconstructie en de bogen volgen de maatvoering van de onderbouw (mestkelder, voergang en ligplaatsen). Daarin zit geen constructieve logica wat tot uitdrukking kan komen in de kopgevels.
- In de vakwerkliggers komt de dwarskracht ter plaatse van de dragende gootconstructie niet op een geëigende plaats terecht. De eerste indruk is dan ook dat de kolommen op de verkeerde plaats staan.
- Wanneer het buitengordijn gesloten is, ontstaat er een massieve groene en vooral ook te hoge wand, vinden de deelnemers. Bij een niet bezochte stal is dat beeld enigszins verzacht door een regenkap onder de goot aan te brengen.

Meningen over materiaal/kleur

- Bij een nieuwe industriële vorm hoort een op de functie afgestemde materiaalkeuze. Bij de bezochte serrestallen is dat nog niet consequent doorgevoerd. Windbreekgaas, vogelgaas, stalen damwand, folie, metselwerk, beton en plastic flappen zorgen samen voor een rommelig beeld, aldus de deelnemers. Het beperken tot twee materialen en kiezen voor een niet dominante detaillering ziet men als een noodzakelijke verbetering.
- Ook de vele kleurverschillen worden niet als positief ervaren. Meer kleur zorgt voor meer indrukken. Meer indrukken leiden tot een niet-gewenste dominantie in het beeld.
- Over de toegepaste kleuren zijn de meningen enigszins verdeeld. Groen kan mits in een gedekte verzadigde kleur uitgevoerd. Een variant is middengrijs, antraciet of zwart. Rood metselwerk en wit beton zou je hier zeker niet moeten toepassen, vinden de deelnemers.

Meningen over landschappelijke inpassing

- De inpassing in het landschap is een onderdeel van de situering. De serrestal verdraagt vanwege de noodzakelijke ventilatie geen 'inpakgroen'.
- Afhankelijk van het landschap type zal er volgens de deelnemers dan ook op andere plaatsen op het erf meer beplanting moeten worden toegevoegd. Noem het strategisch groen. Denk aan de entree van het erf en de omgeving van sleufsilo's en mestsilo's. Deze beplanting moet bestaan uit streekeigen soorten.

- Het concept van de serrestal als nieuwe visie op een diervriendelijke omgeving zou volgens de deelnemers verder moeten worden uitgewerkt.

Serrestallen inpassen in gemeentelijk welstandsbeleid?

Serrestallen bieden de agrarische ondernemer een nieuw type stal dat goedkoop is en dat een optimaal leefklimaat voor de dieren creëert. Voor het Drentse landschap betekent het de introductie van nieuwe vormen en materialen in het buitengebied. De vraag is of en hoe de gemeente in zijn welstandsbeleid aan deze ontwikkeling tegemoet wil en kan komen. De bestemmingsplannen voor het landelijk gebied voorzien er niet in en ook de criteria uit de welstandsnota's bieden tot nu toe geen mogelijkheden. Hoe zorgen we ervoor dat de nieuwe stallen in het buitengebied passen en dat er criteria voor in het gemeentelijke welstandsbeleid worden opgenomen?

Erfinrichtingsplan in bestemmingsplan

Indien het middel van de planologische vrijstelling gehanteerd wordt, ligt het voor de hand om de aanvrager inspanningsverplichtingen ten aanzien van de landschappelijke inpassing op te leggen. Planologische aspecten kunnen niet in het welstandsbeleid worden opgenomen. Ze moeten in het bestemmingsplan geregeld worden.

Uitgangspunt zou moeten blijven dat de streekeigen verschijningsvorm van gebouwen in het buitengebied zoveel mogelijk gewaarborgd en bevorderd wordt. Als het gaat om afwijkende bouwvormen als een serrestal, dan is het bestemmingsplan het instrument om daaraan de nodige voorwaarden te stellen. In het bestemmingsplan kan bijvoorbeeld bepaald worden dat medewerking aan afwijkende stalvormen slechts mogelijk is door middel van een vrijstelling. Hierbij kunnen dan alle in het geding zijnde belangen worden afgewogen. Tevens kan de eis worden gesteld dat een erfinrichtingsplan onderdeel van het bouwplan uitmaakt.

Nieuw hoofdstuk welstandsnota

De komst van de serrestal maakt duidelijk dat het welstandsbeleid hier om op het landschapstype en de nieuwe bouwvorm toegesneden toetsingscriteria vraagt. Dat kan door aan de beschrijving van de welstandscriteria voor het buitengebied een nieuw hoofdstuk toe te voegen voor de bijzondere stalvormen.

Drents Plateau kan tekstvoorstellen voor de aangepaste criteria aanreiken. Mocht daartoe de wens bestaan kan Drents Plateau ook zorgen voor ondersteuning bij de voorbereiding van raadsvoorstellen.

BIJLAGEN

Lijst deelnemers excursie Serrestallen Drents Plateau

V. Ackerman	Welstandscommissie
G. Bierema	Welstandscommissie
W. Bodde	Welstandscommissie
H. Brink	gemeente Borger-Odoorn
P. Brink	Welstandscommissie
M. Dijkstra	gemeente Borger-Odoorn
R. Groenewold	gemeente Borger-Odoorn
W. Harms	Welstandscommissie
J. Leewering	gemeente Coevorden
H. Heideveld	Welstandscommissie
M. Noordman	ID Agro
E. Ockels	Welstandscommissie
F. Pentenga	Drents Plateau
H. Postma	gemeente Borger-Odoorn
R. Ritz	Welstandscommissie
B. Smit	Drents Plateau
F. Steenhuis	Drents Plateau
G. van der Veen	gemeente Midden-Drenthe
B. Veenstra	Drents Plateau
H. de Vries	Welstandscommissie
IJ. van der Zee	gemeente Westerveld

Internet informatie

- www.serrestal.nl
- www.idagro.nl

Adressen serrestallen

- Hegedijk 10, 9012 DM Raerd
- Aengwirderweg 326, 8458 CL Tjalleberd
- Klaverkampsweg 8, 7722 PS Dalfsen
- Overkampsweg 4, 8102 PH Raalte
- Kooiweg 9, 8355 VD Giethoorn

Samenstelling verslag:

Frits Pentenga, Drents Plateau

Eindredactie:

Bertus Boivin, Boivin Tekstproducties

Drents Plateau
Postbus 117
9400 AC Assen

bezoekadres:
Stationsstraat 11, Assen

T (0592) 305 930
F (0592) 305 940
E info@drentsplateau.nl
www.drentsplateau.nl